

Notat fra Vega Scene til scenekunststrategi

1. Hva bidrar til å fremme produksjon og formidling i scenekunstheltet?

Vega Scene er glade for at den frie scenekunsten er et satsningsområde i den nye regjeringsplattformen, og forventer at regjeringen har høye ambisjoner for ny strategi for scenekunstheltet. Den frie scenekunsten er fortsatt avhengig av en sterk prosjektfinansiering gjennom kulturrådet, styrket regional støtte til kulturarenaer, og sterke regionale og nasjonale institusjoner.

Nye tiltak for at den risikovillige scenekunsten skal nå et større publikum lokalt

Vega Scene er en hybridinstitusjon med et lite storbyteater og en kuratrende kino. Vi driver produksjon, fremmer formidling av ny samfunnsengasjert dramatikk fra institusjoner, festivaler og frie grupper, og viser kvalitets- og dokumentarfilm fra hele verden. Vi forholder oss nøytralt til produsentleddet og fokuserer på å løfte frem ny dramatikk av høy kvalitet. Teateret på Vega Scene har en tydelig og spesialisert kunstnerisk profil og en god beliggenhet i et spennende område i byen, dette gjør oss til en attraktiv arena for bransjen. Vi åpner dører i feltet og skaper kontakt mellom kunstarter og publikumsgrupper. Samarbeid på tvers av produksjonsmiljøer fremmer produksjon og formidling i scenekunstens økosystem.

Oslo kommune satser på produksjon og visning av scenekunst gjennom driftsstøtte til Oslo Nye Teater og flere små kunstnerstyrte enheter med fast tilhørighet. (Grusomhetens Teater, Det Andre Teatret, Tigerstadteatret, Vega Scene.) Men i storbyene finnes det fortsatt en rekke scenekunstgrupper og frilansere som ikke er synlige for et større publikum. Det er viktig at stat og kommune samarbeider for å løfte de små aktørene i scenekunstheltet der folk bor. De eksisterende støtteordningene er i all hovedsak rettet inn mot kortvarige prosjekter. Dette er en ordning som bør videreføres og styrkes. Det finnes imidlertid ingen ordninger for prosjekter som har utviklet seg til mer permanente tilbud lokalt. Derfor mener vi at en innføring av 4-årig støtte til små kunstnerstyrte teatre i regionen både bedrer produksjonsmulighetene og visningsmuligheter i scenekunstheltet.

Se bare til vårt naboland Danmark. Her finnes 22 små kunstnerstyrte enheter (under små storbyteaterordningen) i tillegg til prosjektstøtte, regionteatre og nasjonale institusjoner. Dette gir den risikovillige scenekunsten synlighet. Disse lykkes svært godt med publikumsbyggingen.

2. Har du eksempler på vellykkede prosjekter eller tiltak som har fremmet nye typer samarbeid og økt visning av scenekunst?

Ved å satse på kunstnerstyrte enheter som Vega Scene vil man fremme nye typer samarbeid og økt visning av scenekunst:

- Gjennom mer mobilitet av forestillinger produsert av regionteatre. Eks: Vega Scene hadde gjestespill fra Kim F fra Teater Innlandet med fem utsolgte forestillinger. Folk i de store byene ville ellers ikke fått tilgang til denne forestillingen
- Økt publikum for ny dramatikk av høy kvalitet
- Bedre kontakt mellom frie scenekunstgrupper og publikum. Teaterkompaniet New International Encounter (NIE Theatre) har fast spilleavtale hos Vega Scene , og når derfor et publikum i Oslo utenfor DKS
- Flere små storbyteatre vil fremme økt internasjonalt samarbeid. Nettverk med utgangspunkt i en nisje skaper mer mobilitet og økt produksjon av forestillinger i de nordiske landene. Unga Klara (SE) og Mungo Park (DK) kommer på gjestespill til Oslo med forestillinger av ny nordisk dramatikk fordi de er invitert av Vega Scene. På denne måten utvikles også flere nordiske samarbeid
- Små aktører kan samarbeide om festivaler, slik de for eksempel gjør i København med CPH Stage som er en festival for de uavhengige små aktørene

3. Hvilke strukturelle utfordringer finnes i dag i scenekunstheltet? Gi eksempler

Vi vil peke på to eksempler på utfordringer som vi mener finnes i scenekunstheltet i dag:

- Gjennom flere år har potten for tilskudd til kulturhus blitt nedprioritert til fordel for idretten. Dette hindrer fremvekst av nye nødvendige visnings- og produksjonssteder for scenekunst
- Kommunen kan ikke løfte det lokale profesjonelle scenekunstmiljøet alene og det må være like muligheter i hele landet

4. Hvilke tiltak må til for at disse utfordringene kan løses?

Trine Skei Grande har en unik mulighet til å gjøre noe med skeivfordelingen i regionale midler til kulturfeltet. Kulturbyråd Rina Mariann Hansen spurte i en kronikk publisert i Dagsavisen 2. januar 2018: Hvilke utfordringer har vi i Oslo?

Enger-utvalget konkluderte i 2014 med at økningen til prosjektstøtte og basisfinansiering av scenekunst bidro til økt profesjonalisering, kvalitetsheving og økt produksjonstakt i det frie feltet. Samtidig pekte utvalget på at denne økningen ikke kom publikum til gode. I Oslo og i andre regioner er mye av den frie scenekunsten usynlig og utilgjengelig.

Det frie feltet har vokst til å bli en seriøs aktør som kan interagere med barn, ungdom og andre sårbare grupper i samfunnet, som trenger gode inspirerende møteplasser. Den regionale frie scenekunsten representerer også en mulighet for å lage scenekunst som er unikt forankret i lokalsamfunnet. Vi ser derfor følgende tiltak som kan imøtekomme utfordringene:

- Øke den desentraliserte potten for kulturhusstøtte
- Innføre en nasjonal flerårig støtteordning for små storbyteatre med en 60/40 deling mellom stat og kommune. Dette vil gi mulighet til å synliggjøre det lokale kulturlivet og bygge en egen identitet. Dette er god nasjonal og lokal kulturpolitikk. Det er god regionalpolitikk og god byutvikling. Men det er svært viktig at denne ordningen ikke går på bekostning av den prosjektbaserte frie scenekunsten, regionteatre eller andre nasjonale aktører
- Forutsigbare flerårige støtteordninger. 4-årig støtte vil gi stabile rammebetingelser, redusere administrasjonsbehovet og gi fokus til publikumsbygging og kunstnerisk utvikling over tid
- Nye nasjonale nettverk av små aktører vil kunne samarbeide på helt nye måter. Vår tid er preget av kvalitet og nisjer på mange områder i samfunnet. Ta en kikk i øl-hylla på den nærmeste butikken din. Mange små lokale produsenter er tilgjengelig brygget med lokale råvarer og med unikt særpreg! En slik utvikling er nødvendig også innen scenekunsten
- La kunstnerne selv få bestemme hvordan de vil inngå i sitt lokalmiljø og levere sin nisje og kvalitet på egne eller andres arenaer som de mener er riktige for sine verk. Da kan vi love at kunsten og kulturen blir *midt i fleisen!*

5. Hvordan ønsker du at scenekunstfeltet skal se ut om 5-10 år? Kort beskrivelse

I en omskiftelig og global medievirkelighet vil scenekunsten være en viktig analog møteplass. I framtiden ønsker vi å se hele scenekunstfeltet som et økosystem der de små og store aktørene samarbeider bedre og mer om å lage viktige og banebrytende kunst for et stort publikum. Vi tror derfor at følgende er scenarioet om 5-10 år:

- Det er etablert et knippe små storbyteatre i blant annet Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø som bygger et stort publikum for risikovillig scenekunst med utgangspunkt i sin egen særegne og tydelige profil
- Disse små storbyteatrene får en langsiktig og trygg økonomi med 4- års avtaler med sin kommune/region
- På grunn av forutsigbarheten med 4-årig støtte har vi fått til mange flere samarbeid mellom grupper i det frie feltet og andre aktører. De små storbyteatrene mottar gjestespill fra andre grupper, nasjonalt og internasjonalt og bygger publikum for den risikovillige scenekunsten
- De små storbyteatrene er sentrale aktører i å øke publikumsbygging for den frie scenekunsten av høy kvalitet